GENERALINIO ADVOKATO
MELCHIOR WATHELET IŠVADA,
pateikta 2016 m. balandžio 21 d.[1]

Sujungtos bylos C-105/15 P–C-109/15 P

Konstantinos Mallis ir Elli Konstantinou Malli (C-105/15 P),
Tameio Pronoias Prosopikou Trapezis Kyprou (C-106/15 P),
Petros Chatzithoma ir Elenitsa Chatzithoma (C-107/15 P),
Lella Chatziioannou (C-108/15 P),
Marinos Nikolaou (C-109/15 P)
prieš
Europos Komisiją,

Europos Centrinį Banką (ECB)

„Apeliacinis skundas — Paramos Kipro Respublikos stabilumui programa — Euro grupės šalių ir Kipro valdžios institucijų sudarytas susitarimas dėl, be kita ko, Kipro Respublikos bankų sektoriaus restruktūrizavimo — Šios susitarimo dalies vykdymas, kurio ėmėsi Kipro centrinis bankas — Ieškinys dėl panaikinimo“

I – **Įžanga**

1. Savo apeliaciniais skundais byloje C-105/15 P Konstantinos Mallis ir Elli Konstantinou Malli, byloje C-106/15 P Tameio Pronoias Prosopikou Trapezis Kyprou, byloje C-107/15 P Petros Chatzithoma ir Elenitsa Chatzithoma, byloje C-108/15 P Lella Chatziioannou ir byloje C-109/15 P Marinos Nikolaou (toliau kartu – Mallis ir kt.) atitinkamai prašo kasacine tvarka išnagrinėti nutartis *Mallis ir Malli / Komisija ir ECB* (T-327/13, EU:T:2014:909), *Tameio Pronoias Prosopikou Trapezis Kyprou / Komisija ir ECB* (T-328/13, EU:T:2014:906), *Chatzithoma / Komisija ir ECB* (T-329/13, EU:T:2014:908), *Chatziioannou / Komisija ir ECB* (T-330/13, EU:T:2014:904) ir *Nikolaou / Komisija ir ECB* (T-331/13, EU:T:2014:905) (toliau kartu – skundžiamos nutartys), kuriomis Bendrasis Teismas atmetė jų ieškinius Europos Komisijai ir Europos Centriniam Bankui (ECB), kuriais buvo prašoma panaikinti 2013 m. kovo 25 d. Euro grupės deklaraciją dėl, be kita ko, Kipro Respublikos bankų sektoriaus restruktūrizavimo (toliau – ginčijama deklaracija), kuris buvo nustatytas kaip Europos stabilumo mechanizmo (toliau – ESM) finansinės paramos stabilumui suteikimo sąlyga.

II – **Teisinis pagrindas**

A – *Sąjungos pirminė teisė*

2. SESV 137 straipsnyje nustatyta, kad „valstybių narių, kurių valiuta yra euro, ministrų susitikimų tvarka nustatoma Protokole dėl euro grupės“.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

3. Protokole Nr. 14 dėl Euro grupės (toliau – Protokolas Nr. 14) nustatyta:

„*1 straipsnis*

Valstybių narių, kurių valiuta yra euro, ministrai susitinka neformaliai.

Tokie susitikimai rengiami prireikus aptarti klausimus, susijusius su konkrečiais įsipareigojimais, kuriuos jie kartu prisiima bendros valiutos atžvilgiu. Susitikimuose dalyvauja Komisija. Tokiuose susitikimuose, kuriuos rengia ministrų, atsakingų už valstybių narių, kurių valiuta yra euro, finansų sritį, atstovai ir Komisijos atstovai, kviečiamas dalyvauti Europos centrinis bankas.

2 straipsnis

Valstybių narių, kurių valiuta yra euro, ministrai balsų dauguma renka pirmininką dvejų su puse metų kadencijai.“

B – *ESM sutartis*

4. 2012 m. vasario 2 d. Briuselyje (Belgija) buvo sudaryta sutartis, kuria įsteigiamas Europos stabilumo mechanizmas, tarp Belgijos Karalystės, Vokietijos Federacinės Respublikos, Estijos Respublikos, Airijos, Graikijos Respublikos, Ispanijos Karalystės, Prancūzijos Respublikos, Italijos Respublikos, Kipro Respublikos, Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės, Maltos, Nyderlandų Karalystės, Austrijos Respublikos, Portugalijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos, Slovakijos Respublikos, Suomijos Respublikos (toliau – ESM sutartis). Pagal jos 1 ir 2 straipsnius ir 32 straipsnio 2 dalį šios sutarties susitariančiosios šalys, t. y. valstybės narės, kurių valiuta yra euro, kartu įsteigia tarptautinę finansinę instituciją – Europos stabilumo mechanizmą (ESM), kuris yra juridinis asmuo. ESM sutartis įsigaliojo 2012 m. rugsėjo 27 d., kai ją ratifikavo visos ją pasirašiusios šalys.

5. ESM sutarties 1 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„2010 m. gruodžio 17 d. Europos Vadovų Taryba susitarė, kad euro zonos valstybėms narėms būtina įsteigti nuolatinį stabilumo mechanizmą. [ESM] perims Europos finansinio stabilumo fondo <...> ir Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonės [(EFPSP)] vykdomas užduotis prireikus teikti finansinę paramą euro zonos valstybėms narėms.“

6. ESM sutarties 3 straipsnyje „Tikslas“ nustatyta:

„ESM tikslas yra sutelkti lėšas ir teikti paramą stabilumui taikant griežtas pasirinktą finansinės paramos priemonę atitinkančias sąlygas ESM narių, kurios turi didelių finansinių problemų arba kurioms kyla tokių problemų pavojus, naudai, jei ji būtų būtina visos euro zonos ir jos valstybių narių finansiniam stabilumui apsaugoti. Šiuo tikslu ESM turi teisę rinkti lėšas išleidžiant finansines priemones arba sudarant finansines ar kitokias sutartis ar susitarimus su ESM narėmis, finansų institucijomis ar kitomis trečiosiomis šalimis.“

7. ESM sutarties 4 straipsnio „Struktūra ir balsavimo tvarka“ 1 dalyje nustatyta:

„ESM turi Valdytojų tarybą ir Direktorių valdybą, vykdomąjį direktorių ir kitą paskirtą būtiną personalą.“

8. ESM 5 straipsnyje „Valdytojų taryba“ nustatyta:

„1. Kiekviena ESM narė skiria valdytoją ir pakaitinį valdytoją. Šiuos paskirtus asmenis galima bet kada atšaukti. Valdytojas yra tos ESM narės vyriausybės narys, atsakingas už finansus. Pakaitinis valdytojas turi visus įgaliojimus veikti valdytojo vardu pastarajam nedalyvaujant.

2. Valdytojų taryba nusprendžia, ar jai vadovaus Euro grupės pirmininkas, kaip nurodyta prie [ESS] ir SESV pridėtame Protokole Nr. 14 dėl Euro grupės, ar ji iš savo narių dvejų metų laikotarpiui išrinks pirmininką ir pirmininko pavaduotoją. <…>

3. Už ekonomiką ir pinigų politiką atsakingas [Komisijos] narys ir ECB pirmininkas bei Euro grupės pirmininkas (jei jis (ar ji) nėra Valdytojų tarybos pirmininkas arba valdytojas) gali stebėtojo teisėmis dalyvauti Valdytojų tarybos posėdžiuose.

<…>

6. Valdytojų taryba bendru sutarimu priima šiuos sprendimus:

<…>

f) teikti ESM paramą stabilumui, taip pat nustatyti ekonominės politikos sąlygas [ESM sutarties] 13 straipsnio 3 dalyje nurodytame susitarimo memorandume bei sudaryti galimybę pasirinkti priemones ir nustatyti finansines nuostatas ir sąlygas remiantis [ESM sutarties] 12–18 straipsniais;

g) įgalioti [Komisiją] kartu su ECB vesti derybas dėl ekonominės politikos sąlygų, kurios nustatomos kiekvienu finansinės paramos teikimo atveju, remiantis [ESM sutarties] 13 straipsnio 3 dalimi.

<…>“

9. ESM sutarties 12 straipsnyje „Principai“ apibrėžiami principai, taikomi paramai stabilumui, ir jo 1 dalyje nustatyta:

„Jei tai būtina visos euro zonos ir jos valstybių narių finansiniam stabilumui apsaugoti, ESM gali savo narei teikti paramą stabilumui, nustačiusi griežtas pasirinktą finansinės pagalbos priemonę atitinkančias sąlygas. Tokios sąlygos gali apimti įvairius reikalavimus pradedant makroekonominio koregavimo programos įgyvendinimu ir baigiant įpareigojimu nuolat laikytis iš anksto nustatytų tinkamumo sąlygų.“

10. ESM sutarties 13 straipsnyje „Paramos stabilumui teikimo tvarka“ nustatyta:

„1. ESM narė gali pateikti Valdytojų tarybos pirmininkui prašymą skirti paramą stabilumui. Tokiame prašyme nurodoma finansinės paramos priemonė ar priemonės, kurias prašoma apsvarstyti. Gavęs tokį prašymą Valdytojų tarybos pirmininkas paveda <...> Komisijai ir ECB atlikti šias užduotis:

a) įvertinti visos euro zonos arba jos valstybių narių finansiniam stabilumui kilusią riziką, jei ECB dar nėra pateikęs analizės pagal [ESM sutarties] 18 straipsnio 2 dalį;

b) įvertinti valstybės skolos tvarumą. Kai tinkama ir įmanoma, toks vertinimas atliekamas kartu su [Tarptautiniu valiutos fondu] (TVF)];

c) įvertinti konkrečios ESM narės faktinį arba galimą finansavimo poreikį.

2. Remdamasi ESM narės prašymu ir 1 dalyje nurodytu vertinimu Valdytojų taryba gali nuspręsti skirti konkrečiai ESM narei paramą stabilumui finansinės paramos priemonės forma.

3. Jei priimamas 2 dalyje nurodytas sprendimas, Valdytojų taryba paveda <...> Komisijai, ECB ir, jei įmanoma, TVF vesti derybas su konkrečia ESM nare dėl susitarimo memorandumo, kuriame būtų nustatytos finansinės paramos priemonės taikymo sąlygos, sudarymo. Susitarimo memorandume nurodomas trūkumų, kurie būtų šalinami, pavojingumas ir pasirinkta finansinės paramos priemonė. Kartu ESM vykdomasis direktorius rengia pasiūlymą dėl susitarimo dėl finansinės pagalbos [paramos] programos, kuriame nustatomi finansiniai terminai ir sąlygos bei išdėstomos siūlomos priemonės ir kuris bus perduodamas tvirtinti Valdytojų tarybai.

Susitarimo memorandumas visapusiškai atitinka [turi visiškai atitikti] SESV nustatytas ekonominės politikos koordinavimo priemones, visų pirma visus [Sąjungos] teisės aktus, kaip pat konkrečiai ESM narei skirtas nuomones, įspėjimus, rekomendacijas ar sprendimus.

4. Kai laikomasi [ESM sutarties 13 straipsnio] 3 dalyje nurodytų sąlygų ir Valdytojų tarybai pritarus, susitarimo memorandumą ESM vardu pasirašo <...> Komisija.

5. Direktorių valdyba tvirtina susitarimą dėl finansinės pagalbos programos, kuriame išsamiai aprašomi planuojamos skirti paramos stabilumui finansiniai aspektai ir, jei tinka, pirmos paramos dalies išmokėjimas.

<…>

7. <...> Komisijai, ECB ir, jei įmanoma, TVF pavedama stebėti, ar laikomasi finansinės paramos priemonei nustatytų sąlygų.“

C – *2013 m. balandžio 26 d. susitarimo memorandumas*

11. Susitarimo memorandumą (Susitarimo memorandumas dėl konkrečių ekonominės politikos sąlygų („Memorandum of Understanding on Specific Economic Policy Conditionality“) 2013 m. balandžio 26 d. pasirašė Kipro Respublika ir Komisija, veikdama ESM vardu [2].

12. Jo preambulėje nustatyta:

„Pagal ekonominio koregavimo programą bus sprendžiami [Kipro Respublikos] trumpalaikiai ir vidutinės trukmės finansų, mokesčių ir struktūriniai uždaviniai. Pagrindiniai programos tikslai yra šie:

— atkurti Kipro bankų sektoriaus patikimumą ir indėlininkų bei rinkos pasitikėjimą, visapusiškai restruktūrizuojant finansų įstaigas ir mažinant jų dydį, stiprinant priežiūrą ir išsprendžiant kapitalo nepakankamumo problemas laikantis 2013 m. kovo 25 d. Euro grupės politinio susitarimo;

<…>“ [3]

13. Susitarimo memorandumo pirmojo antraštinėje dalyje „Finansų sektoriaus reforma“ nustatyta:

„1.26. Antra, [*Trapeza Kyprou Dimosia Etaira Ltd* (Kipro bankas) (toliau – *Trapeza Kyprou*) [4]] pagal pirkimo ir perėmimo procedūrą perima su Kipru susijusį [*Cyprus Popular Bank Public Co. Ltd* (Kipro liaudies bankas) (toliau – *Laïki*) [5]] turtą už tikrąją vertę, taip pat jo garantuojamus indėlius ir skubios paramos likvidumui padidinti poziciją už nominaliąją vertę. Negarantuojami

2 — Visas susitarimo memorandumo tekstas anglų kalba pateiktas Kipro Respublikos finansų ministerijos (*Ypourgeío Oikonomikón*) interneto svetainėje adresu http://www.mof.gov.cy/mof/mof.nsf/All/B331D12F3608B009C2257D5D00239594/$file/Memorandum%20of%20Understanding%20April%202013.pdf.

3 — Neoficialus vertimas.

4 — *Trapeza Kyprou Dimosia Etaira Ltd* dažnai vadinamas angliškai arba inicialais, t. y. *Bank of Cyprus* arba *BoC*.

5 — Vartoju *Cyprus Popular Bank Public Co. Ltd* pavadinimą graikų k. *Laïki* (graikų k. „liaudies“).

[*Laïki*] indėliai bus palikti pradinėje įstaigoje. Siekiama, kad perleisto turto vertė viršytų įsipareigojimų vertę taip, kad skirtumas atitiktų [*Laïki*] atliekamą [*Trapeza Kyprou*] rekapitalizavimą, lygų 9 % turto, įvertinto atsižvelgiant į perleistą riziką. [*Trapeza Kyprou*] rekapitalizuojamas, kad programos pabaigoje būtų pasiektas 9 % pirmojo lygio kapitalo santykis neigiamo scenarijaus, nustatyto atlikus testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, atveju, o tai turėtų padėti atkurti pasitikėjimą ir normalizuoti finansavimo sąlygas. 37,5 % [*Trapeza Kyprou*] laikomų negarantuojamų indėlių konvertavimu į A kategorijos akcijas, suteikiančias visas balsavimo teises ir teisę gauti dividendus, kartu su papildomais kapitalo įnašais iš pradinės [*Laïki*] įstaigos patenkinama didžioji dalis kapitalo poreikių. Dalis likusių negarantuojamų [*Trapeza Kyprou*] indėlių bus laikinai įšaldyta, iki bus baigtas pirmesniame punkte nurodytas nepriklausomas vertinimas.

1.27. Trečia, siekiant užtikrinti, kad būtų pasiekti kapitalizavimo tikslai, iki 2013 m. birželio mėn. pabaigos bus baigtas išsamesnis ir atnaujintas nepriklausomas [*Trapeza Kyprou*] ir [*Laïki*] turto vertinimas, kaip reikalaujama pagal bankų pertvarkymo sistemą. Šiuo tikslu ne vėliau kaip iki 2013 m. balandžio mėn. vidurio, konsultuojantis su Europos Komisija, ECB ir TVF, bus susitarta dėl įgaliojimų atlikti nepriklausomą vertinimą. Atlikus šį vertinimą, jeigu reikės, bus atliktas papildomas negarantuojamų indėlių konvertavimas į A kategorijos akcijas, siekiant užtikrinti, kad programos pabaigoje galėtų būti pasiektas 9 % pirmojo lygio kapitalo tikslas nepalankiausiomis sąlygomis. Jeigu [*Trapeza Kyprou*] kapitalas, palyginti su šiuo tikslu, taps pernelyg didelis, bus atlikta atvirkštinė akcijų konvertavimo procedūra, kad indėlininkams būtų grąžinta suma, atitinkanti kapitalizacijos perviršį.“

D – *Sąjungos antrinė teisė*

14. 2013 m. balandžio 25 d. Tarybos sprendime 2013/236/ES, skirtame Kiprui, dėl specialiųjų priemonių finansiniam stabilumui ir tvariam augimui atkurti[6] (toliau – Sprendimas 2013/236) nustatyta:

„1 straipsnis

1. Kad būtų lengviau atkurtas tvarus Kipro ekonomikos augimas ir fiskalinis bei finansinis stabilumas, Kipras tiksliai įgyvendina makroekonominio koregavimo programą (toliau – programa), kurios pagrindiniai elementai išdėstyti šio sprendimo 2 straipsnyje. <…>

2 straipsnis

1. Pagrindiniai programos tikslai yra: atkurti Kipro bankų sektoriaus patikimumą, tęsti vykstantį fiskalinį konsolidavimą, įgyvendinti struktūrines reformas, skirtas konkurencingumui ir tvariam ir subalansuotam augimui skatinti.

<…>

6. Siekdamas atkurti savo finansų sektoriaus patikimumą, Kipras toliau iš esmės reformuoja ir restruktūrizuoja bankų sektorių ir stiprina gyvybingus bankus – atkuria jų kapitalą, sprendžia jų likvidumo problemas ir stiprina jų priežiūrą. Programoje numatomos šios priemonės ir rezultatai:

<…>

d) imtis priemonių, kad būtų kuo labiau sumažintos dėl bankų restruktūrizavimo mokesčių mokėtojams tenkančios išlaidos. <…>

6 — OL L 141, p. 32.

<…>

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Kipro Respublikai.“

15. 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 472/2013 dėl euro zonos valstybių narių, kurios turi didelių finansinio stabilumo sunkumų arba kurioms tokie sunkumai gresia, ekonominės ir biudžeto priežiūros griežtinimo[7] (toliau – Reglamentas Nr. 472/2013), 3 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„Visiškas SESV sukurtos Sąjungos daugiašalės priežiūros sistemos ir galimų politikos sąlygų, susijusių su finansine pagalba, nuoseklumas turėtų būti įtvirtintas Sąjungos teisėje. <…>“

16. Reglamento Nr. 472/2013 tekste nustatyta:

„*1 straipsnis*

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šiuo reglamentu nustatomos valstybių narių, kurių valiuta yra euro ir kurios:

<…>

b) prašo finansinės pagalbos arba gauna finansinę pagalbą iš vienos ar kelių kitų valstybių narių ar trečiųjų šalių, [EFSM], [ESM], Europos finansinio stabilumo fondo (EFSF) ar kitos atitinkamos tarptautinės finansinės institucijos, kaip antai [TVF], ekonominės ir biudžeto priežiūros griežtinimo nuostatos.

<…>

5 straipsnis

Informacija apie numatomus finansinės pagalbos prašymus

Valstybė narė, ketinanti prašyti finansinės pagalbos iš vienos ar kelių kitų valstybių narių ar trečiųjų šalių, ESM, EFSF ar kitos atitinkamos tarptautinės finansinės institucijos, kaip antai TVF, nedelsdama apie savo ketinimus informuoja Euro grupės darbo grupės pirmininką, už ekonomikos ir pinigų politiką atsakingą Komisijos narį ir ECB pirmininką.

Gavusi Komisijos įvertinimą, Euro grupės darbo grupė surengia numatomo prašymo aptarimą, siekdama, *inter alia*, prieš atitinkamai valstybei narei kreipiantis į galimus skolintojus, išnagrinėti finansinės pagalbos galimybes pagal esamas Sąjungos ar euro zonos finansines priemones.

Valstybė narė, ketinanti prašyti finansinės pagalbos iš EFSM, nedelsdama apie savo ketinimą informuoja EFK pirmininką, už ekonomikos ir pinigų politiką atsakingą Komisijos narį ir ECB pirmininką.

7 — OL L 140, p. 1. Kartu su 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 473/2013 dėl euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų stebėsenos bei vertinimo ir perviršinio deficito padėties ištaisymo užtikrinimo bendrųjų nuostatų (OL L 140, p. 11), Reglamentas Nr. 472/2013 yra vadinamosios „two-pack“ reformos, kuria siekiama sustiprinti euro zonos valstybių narių ekonominę integraciją ir konvergenciją, dalis.

6 straipsnis

Valdžios sektoriaus skolos tvarumo įvertinimas

Kai valstybė narė EFSM, ESM ar EFSF prašo skirti finansinę pagalbą, Komisija kartu su ECB ir, kai įmanoma, TVF įvertina tos valstybės narės valdžios sektoriaus skolos tvarumą ir jos faktinius arba potencialius finansavimo poreikius. Komisija tą įvertinimą pateikia Euro grupės darbo grupei, jei finansinė pagalba bus teikiama pagal ESM arba EFSF, ir EFK – jei finansinė pagalba bus teikiama pagal EFSM.

<…>

7 straipsnis

Makroekonominio koregavimo programa

1. Kai valstybė narė vienos ar kelių kitų valstybių narių ar trečiųjų šalių, EFSM, ESM, EFSM arba TVF prašo skirti finansinę pagalbą, ji su Komisijos, veikiančios kartu su ECB ir atitinkamais atvejais TVF, pritarimu parengia makroekonominio koregavimo programos, kuri grindžiama visomis ekonominės partnerystės programomis pagal Reglamentą (ES) Nr. 473/2013 ir jas pakeičia ir į kurią įtraukiami metiniai biudžeto tikslai, projektą.

<…>

Makroekonominio koregavimo programos projekte visapusiškai laikomasi [ESV sutarties] 152 straipsnio ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 28 straipsnio. Komisija žodžiu informuoja Europos Parlamento kompetentingo komiteto pirmininką ir pirmininko pavaduotojus apie pažangą, padarytą rengiant makroekonominio koregavimo programos projektą. Ta informacija laikoma konfidencialia.

2. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, kvalifikuota balsų dauguma tvirtina makroekonominio koregavimo programą, kurią parengė finansinės pagalbos pagal 1 dalį prašanti valstybė narė.

Komisija užtikrina, kad susitarimo memorandumas, kurį Komisija pasirašė ESM arba EFSF vardu, visapusiškai atitiktų Tarybos patvirtintą makroekonominio koregavimo programą.

<…>

15 straipsnis

Balsavimas Taryboje

Dėl šiame reglamente nurodytų priemonių balsuoja tik tie Tarybos nariai, kurie atstovauja valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro, o Taryba sprendimą priima neatsižvelgdama į Tarybos nario, atstovaujančio atitinkamai valstybei narei, balsavimą.

Pirmoje pastraipoje minėtų Tarybos narių kvalifikuota balsų dauguma apskaičiuojama pagal [ESV sutarties] 238 straipsnio 3 dalies a punktą.

16 straipsnis

Taikymas valstybėms narėms, kurios gauna finansinę pagalbą

Valstybėms narėms, kurios 2013 m. gegužės 30 d. gauna finansinę pagalbą, šis reglamentas taikomas nuo tos datos.

<…>“

17. Sprendimas 2013/236 buvo panaikintas ir pakeistas 2013 m. rugsėjo 13 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimu 2013/463/ES dėl Kiprui skirtos makroekonominio koregavimo programos patvirtinimo, kuriuo panaikinamas Sprendimas 2013/236/ES [8] (toliau – Įgyvendinimo sprendimas 2013/463).

18. Jo 6 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„įsigaliojus Reglamentui (ES) Nr. 472/2013, makroekonominio koregavimo programą reikia priimti kaip Tarybos įgyvendinimo sprendimą. Remiantis Reglamento (ES) Nr. 472/2013 7 straipsnio 2 dalimi aiškumo ir teisinio tikrumo sumetimais programą reikėtų priimti iš naujo. Programos esmė turėtų likti identiška [Sprendimu 2013/236] patvirtintos programos esmei, tačiau į ją reikėtų įtraukti ir peržiūros, atliktos pagal to sprendimo 1 straipsnio 2 dalį, rezultatus. Kartu reikėtų panaikinti [Sprendimą 2013/236].“

19. Šio sprendimo 2 straipsnio 5 dalyje nustatyta:

„Siekdamas atkurti savo finansų sektoriaus patikimumą, Kipras toliau iš esmės reformuoja ir restruktūrizuoja bankų sektorių ir stiprina gyvybingus bankus – atkuria jų kapitalą, sprendžia jų likvidumo problemas ir stiprina jų priežiūrą. Programoje numatomos šios priemonės ir rezultatai:

<…>

c) imtis priemonių, kad būtų kuo labiau sumažintos dėl bankų restruktūrizavimo mokesčių mokėtojams tenkančios išlaidos <…>“

III – **Bylos faktinės aplinkybės**

20. Nuo 2012 m. Kipro Respublikos finansų rinkų padėtis tolygiai prastėjo, kylant nerimui dėl jo viešųjų finansų gyvybingumo, be kita ko, dėl didelės viešosios pagalbos, kuri buvo reikalinga susilpnėjusiam jo finansų sektoriui.

21. Po to, kai kredito reitingų agentūros keletą kartų iš eilės sumažino Kipro vyriausybės obligacijų reitingus, Kipro Respublika nebegalėjo refinansuoti savo skolų tokiomis palūkanų normomis, kurios atitiktų ilgalaikio biudžeto tvarumo tikslą. Taip pat bankų sektoriui laipsniškai buvo nutraukiamas tarptautinių rinkų finansavimas, o didžiausios šalies įstaigos užregistravo esminį kapitalo nepakankamumą.

22. Nuo pirmųjų 2012 m. mėnesių kai kurie Kipre įsteigti bankai, tarp jų – *Laïki* ir *Trapeza Kyprou*, patyrė finansinių sunkumų. Todėl Kipro Respublika nusprendė, kad juos būtina rekapitalizuoti.

8 — OL L 250, p. 40.

23. 2012 m. birželio 25 d. susidūrusios su šiais dideliais ekonominiais ir finansiniais sunkumais, Kipro valdžios institucijos oficialiai paprašė Euro grupės pirmininko finansinės pagalbos, suteikiant EFSF / ESM paskolą, ir kreipėsi į TVF, kad Kipro ekonomika galėtų būti atkurta siekiant ilgalaikio augimo, būtų užtikrintas tinkamas bankų sistemos veikimas ir apsaugotas Sąjungos ir euro zonos finansinis stabilumas.

24. 2012 m. birželio 27 d. Euro grupė paragino Komisiją kartu su ECB, Kipro valdžios institucijas ir TVF susitarti dėl Kipro Respublikos makroekonominio koregavimo programos, konkrečiai nurodant jos finansavimo poreikius, ir imtis tinkamų veiksmų, kad būtų užtikrintas finansinis stabilumas dabartinėmis labai sudėtingomis aplinkybėmis, kai kyla grėsmė, kad gali pasireikšti šalutinis neramumų valstybės skolos vertybinių popierių rinkoje poveikis.

25. Kipro Respublika ir kitos valstybės narės, kurių valiuta yra euro, 2013 m. kovo mėn. pasiekė politinį susitarimą dėl susitarimo memorandumo projekto.

26. 2013 m. kovo 16 d. deklaracijoje Euro grupė palankiai vertina šį susitarimą ir priminė tam tikras numatytas koregavimo priemones, tarp jų mokesčio už bankų indėlius įvedimą. Euro grupė nurodė, kad, atsižvelgdama į aplinkybes, ji mano, jog finansinės pagalbos suteikimas, galintis užtikrinti Kipro Respublikos ir euro zonos finansinį stabilumą, iš principo yra pateisinamas, ir paragino suinteresuotąsias šalis paspartinti vykstančias derybas.

27. 2013 m. kovo 18 d. Kipro Respublika nurodė 2013 m. kovo 19 ir 20 d. uždaryti bankus. Tos pačios dienos deklaracijoje Euro grupės pirmininkas nurodė, kad mokestis už bankų indėlius kartu su prašoma finansine pagalba bus taikomas atkuriant Kipro bankų sektoriaus gyvybingumą, taigi užtikrinant Kipro Respublikos finansinį stabilumą. Tačiau jis nurodė, kad Euro grupė mano, jog mažieji indėlininkai turėtų būti vertinami kitaip nei didieji, ir pabrėžė svarbą neribotai garantuoti mažesnius kaip 100 000 EUR indėlius. Galiausiai Euro grupės pirmininkas jos vardu paragino Kipro institucijas ir parlamentą greitai įgyvendinti sutartas priemones.

28. Kipro institucijos nusprendė pratęsti bankų uždarymo laiką iki 2013 m. kovo 28 d., kad būtų išvengta žmonių antplūdžio prie langelių.

29. 2013 m. kovo 19 d. Kipro parlamentas atmetė Kipro vyriausybės įstatymo dėl mokesčio už visus Kipro Respublikos bankų indėlius įvedimo projektą. 2013 m. kovo 22 d. jis priėmė naują įstatymą dėl kredito įstaigų sanavimo.

30. 2013 m. kovo 25 d. Euro grupė paskelbė ginčijamą deklaraciją [9], kurioje nurodyta:

„Euro grupė susitarė su Kipro valdžios institucijomis dėl svarbiausių būsimos makroekonominio koregavimo programos aspektų. Šį susitarimą palaiko visos valstybės narės, kurių valiuta yra euro, taip pat trys institucijos.

<…>

Euro grupė palankiai vertina priede nurodytus planus restruktūrizuoti finansų sektorių. Remiantis šiomis priemonėmis bus galima atkurti finansų sektoriaus gyvybingumą. Visų pirma jomis pagal Sąjungos teisės principus bus apsaugoti visi mažesni nei 100 000 EUR indėliai.

<…>

9 — Visas ginčijamos deklaracijos tekstas yra skelbiamas tik anglų kalba Komisijos (http://ec.europa.eu/spain/pdf/acuerdo-eurogrupo-chipre.pdf) ir Tarybos (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ecofin/136487.pdf) interneto svetainėse.

Euro grupė prašo Kipro valdžios institucijų ir Komisijos kartu su ECB ir TVF pabaigti rengti susitarimo memorandumą atitinkamų tarnybų lygmeniu iki balandžio [mėnesio] pradžios.

<…>

Euro grupė atsižvelgia į institucijų sprendimą įgyvendinti atitinkamas administracines priemones, atsižvelgiant į išskirtinę ir išimtinę Kipro finansų sektoriaus padėtį, ir leisti bankams vėl greitai pradėti veiklą. Euro grupė pažymi, kad šios administracinės priemonės yra laikinos, proporcingos ir nediskriminacinės ir bus griežtai prižiūrimos, kiek tai susiję su jų aprėptimi ir trukme, laikantis Sutarties.

<…>

Euro grupė tikisi, kad ESM Valdytojų taryba galės iki 2013 m. balandžio mėn. trečiosios savaitės oficialiai patvirtinti pasiūlymą dėl finansinės paramos priemonės susitarimo, jeigu tik bus užbaigtos nacionalinės procedūros.“

31. Ginčijamos deklaracijos priedas buvo suformuluotas taip:

„Po to, kai [Kipro Respublikos] institucijos pateikė politinius projektus, kuriuos iš esmės palankiai įvertino Euro grupė, susitarta:

1. *Laïki* nedelsiant išardomas – dalyvaujant visiems akcininkams, obligacijų turėtojams ir negarantuotų indėlių savininkams – pertvarkant Kipro centrinio banko (toliau – KCB) sprendimu, taikant naujai priimtą bankų pertvarkymo procedūrą.

2. *Laïki* suskaidomas į bankrutavusią struktūrą ir sanuotą banką. Bankrutavusi struktūra turi laipsniškai išnykti.

3. Sanuotas bankas integruojamas į [*Trapeza Kyprou*] pertvarkant bankus ir pasikonsultavus su [*Trapeza Kyprou*] ir *Laïki* valdybomis. Jis suteiks [devynių] milijardų eurų [skubią pagalbą mokumo krizės atveju (ELA)]. Tik negarantuoti [*Trapeza Kyprou*] indėliai paliekami įšaldyti, kol bus atliktas rekapitalizavimas, ir paskui jiems galės būti taikomos tinkamos sąlygos.

4. ECB valdytojų taryba likviduoja [*Trapeza Kyprou*] laikydamasi taikytinų taisyklių.

5. [*Trapeza Kyprou*] rekapitalizuojamas konvertuojant negarantuotus indėlius į nuosavas lėšas dalyvaujant visiems akcininkams ir obligacijų turėtojams.

6. Konvertuojama taip, kad programos pabaigoje būtų apsaugota 9 % kapitalo dalis.

7. Visiems garantuotų indėlių visuose bankuose savininkams suteikiama visiška apsauga pagal taikytinus [Sąjungos] teisės aktus.

8. Programos paketas (iki [dešimt] milijardų eurų) nenaudojamas rekapitalizuojant *Laïki* arba [*Trapeza Kyprou*].“

32. Tą pačią dieną KCB valdytojas pradėjo *Trapeza Kyprou* ir *Laïki* sanavimo procedūrą.

33. 2013 m. kovo 29 d. šiuo tikslu buvo paskelbti du dekretai [10].

34. Dekrete Nr. 103 buvo numatyta rekapitalizuoti *Trapeza Kyprou*, be kita ko, jo akcininkų, obligacijų kreditorių ir garantuotų indėlių, kurių suma viršija 100 000 EUR, lėšomis [11].

35. Dekrete Nr. 104 kai kurias *Laïki* turto ir įsipareigojimų dalis, taip pat ir mažesnius nei 100 000 EUR indėlius buvo numatyta perduoti *Trapeza Kyprou*. 100 000 EUR viršijantys indėliai buvo palikti *Laïki*, laukiant, kol jis bus likviduotas.

36. Pagal minėtus dekretus *Laïki* ir *Trapeza Kyprou* sanavimo priemonės buvo įgyvendintos 2013 m. kovo 29 d. 6.00–6.10 val. ryto. Iki to laiko Mallis ir kt. turėjo indėlius *Trapeza Kyprou* arba *Laïki* ir dėl minėtuose dekretuose numatytų priemonių taikymo labai sumažėjo šių indėlių vertė. Mallis ir kt. teigia, kad prarado viską, kas viršijo 100 000 EUR.

37. Priėmus dekretus Nr. 103 ir 104, Komisija pradėjo naujas diskusijas su Kipro valdžios institucijomis dėl susitarimo memorandumo užbaigimo.

38. Per 2013 m. balandžio 24 d. susirinkimą ESM valdytojų taryba:

— patvirtino, pirma, kad Komisija ir ECB turėjo atlikti ESM sutarties 13 straipsnio 1 dalyje nurodytus vertinimus ir, antra, kad Komisija, bendradarbiaudama su ECB ir TVF, turėjo derėtis dėl susitarimo memorandumo su Kipro Respublika;

— iš esmės nusprendė skirti paramą stabilumui Kipro Respublikai finansinės pagalbos priemonės (FPP) forma pagal ESM generalinio direktoriaus pasiūlymą;

— patvirtino susitarimo memorandumo projektą, dėl kurio susitarė Komisija (bendradarbiaudama su ECB ir TVF) ir Kipro Respublika, ir

— įpareigojo Komisiją pasirašyti šį memorandumą ESM vardu.

39. 2013 m. balandžio 25 d. Taryba priėmė Sprendimą 2013/236, kurio 2 straipsnio 6 dalies d punkte buvo numatyta, kad Kipro bankų „bail-in“ yra Kipro Respublikos makroekonominio koregavimo programos dalis.

40. Susitarimo memorandumą 2013 m. balandžio 26 d. pasirašė Kipro Respublikos finansų ministras, KCB valdytojas ir Komisijos vardu – O. Rehn, Komisijos pirmininko pavaduotojas.

41. 2013 m. gegužės 8 d. ESM valdytojų taryba patvirtino susitarimą dėl FPP ir pasiūlymą dėl pirmosios pagalbos dalies išmokėjimo Kipro Respublikai būdų. Ši dalis buvo padalyta į du mokėjimus: atitinkamai atliktus 2013 m. gegužės 13 d. išmokant du milijardus eurų ir 2013 m. birželio 26 d. išmokant milijardą eurų. Antroji pagalbos dalis, pusantro milijardo eurų, buvo išmokėta 2013 m. rugsėjo 27 d. Kitos dalys nuo 100 iki 600 mln. EUR buvo išmokėtos per laikotarpį nuo 2013 m. gruodžio mėn. iki 2015 m. liepos mėn.

10 — Tai yra *To peri diasosis me idia mesa tis Trapezas Kyprou Dimosias Etaireias Ltd Diatagma tou 2013, Kanonistiki Dioikitiki Praxi No. 103* [(2013 m. Dekretas dėl *Trapeza Kyprou* sanavimo savo lėšomis, administracinis norminis aktas Nr. 103 (Dekretas Nr. 103), EE, III(I) priedas, Nr. 4645, 2013 m. kovo 29 d., p. 769–780)], ir *To Peri tis Polisis Orismenon Ergasion tis Cyprus Popular Bank Public Co Ltd Diatagma tou 2013, Kanonistiki Dioikitiki Praxi No. 104* [(2013 m. Dekretas dėl kai kurios *Laïki* veiklos pardavimo, administracinis norminis aktas Nr. 104 (Dekretas Nr. 104), EE, III(I) priedas, Nr. 4645, 2013 m. kovo 29 d., p. 781–788)].

11 — Ši sanavimo procedūra dažnai vadinama bankų indėlių „apkarpymu“ (anglų k. „haircut“) arba Kipro bankų „bail-in“. Sąvoka „bail-out“ reiškia gelbėjimo operaciją, kurios našta tenka išorės investuotojams arba mokesčių mokėtojams. Sąvoka „bail-in“ – priešingai – reiškia gelbėjimo operaciją, kai banko kreditoriai privalo sutikti su jų skolos dalies panaikinimu.

42. 2013 m. gegužės 21 d. Taryba priėmė Reglamentą Nr. 472/2013, kuriuo remiantis Sprendimas 2013/236 buvo panaikintas ir pakeistas Įgyvendinimo sprendimu 2013/463.

IV – **Ieškiniai Bendrajame Teisme ir skundžiamos nutartys**

43. Trimis ieškiniais, kuriuos Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2013 m. birželio 4 d., Mallis ir kt. prašė:

— panaikinti ginčijamą deklaraciją, „kuri galutinai suformuluota [KCB] valdytojo kaip [Europos centrinių bankų sistemos] atstovo [Dekretu Nr. 104], kuriuo buvo nuspęsta „parduoti tam tikrą [*Laïki*] veiklą“ ir kuris iš esmės yra bendras [ECB] ir Komisijos sprendimas“;

— nepatenkinus šio reikalavimo, pripažinti, kad ginčijama deklaracija iš esmės yra „[ECB] ir (arba) Komisijos bendras sprendimas“, neatsižvelgiant į jos formą ir pobūdį;

— nepatenkinus ir šio reikalavimo, panaikinti ginčijamą deklaraciją, „neatsižvelgiant į jos formą ir pobūdį“;

— nepatenkinus taip pat ir šio reikalavimo, „panaikinti Euro grupės priimtą bendrą [ECB] ir (arba) Komisijos sprendimą, neatsižvelgiant į jo formą ir pobūdį“, ir

— priteisti iš ECB ir (arba) Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

44. Atskirais dokumentais, kuriuos Bendrojo Teismo kanceliarija gavo atitinkamai 2013 m. spalio 1 ir 9 d., Komisija ir ECB, remdamiesi Bendrojo Teismo procedūros reglamento 114 straipsniu, pateikė nepriimtinumu grindžiamus prieštaravimus. Jie Bendrojo Teismo prašė:

— atmesti ieškinį kaip nepriimtiną ir

— priteisti iš Mallis ir kt. bylinėjimosi išlaidas.

45. Skundžiamomis nutartimis Bendrasis Teismas atmetė visus ieškinius kaip nepriimtinus.

46. Mallis ir kt. prašė panaikinti 2013 m. kovo 25 d. Euro grupės deklaraciją, tačiau ieškinį pareiškė Komisijai ir ECB (tai buvo patvirtinta jų rašytinėse pastabose) [12], tad Bendrasis Teismas skundžiamų nutarčių 38–50 punktuose pirmiausia nagrinėjo tai, ar ginčijamą deklaraciją galima priskirti Komisijai ir ECB.

47. Remdamasis Protokolu Nr. 14, kuriame nustatyta, kad Euro grupė yra neformalus euro zonos valstybių narių ministrų susitikimas, siekiant „aptarti klausimus, susijusius su konkrečiais įsipareigojimais, kuriuos jie kartu prisiima dėl bendros valiutos“ [13], Bendrasis Teismas skundžiamų nutarčių 44 punkte nusprendė, jog „[nebuvo galima] teigti, kad Euro grupę kontroliuoja Komisija arba ECB ir kad ji veik[ė] kaip šių institucijų įgaliotinė“ [14].

48. Skundžiamų nutarčių 46–50 punktuose Bendrasis Teismas taip pat nesutiko su tuo, kad ginčijamą deklaraciją galima priskirti ESM, nes jį tariamai kontroliuoja Komisija ir ECB.

49. Bendrasis Teismas skundžiamų nutarčių 51–62 punktuose išsamumo sumetimais taip pat nagrinėjo klausimą, ar ginčijama deklaracija sukelia teisinių pasekmių tretiesiems asmenims.

12 — Žr. skundžiamų nutarčių 37 punktą.

13 — Protokolo Nr. 14 1 straipsnis.

14 — Skundžiamų nutarčių 44 punktas.

50. Šiuo klausimu jis nusprendė, kad, nors ginčijamoje deklaracijoje buvo formuluočių, kurios galėjo atrodyti kategoriškos, be kita ko, kiek jos susijusios su *Laïki* išardymu ir negarantuotų banko indėlių vertės sumažinimu, jos negalima aiškinti pavieniui ir – „priešingai, atsižvelgti į jos kontekstą, iš kurio aiškiai matyti tik informacinis [ginčijamos] deklaracijos pobūdis“ [15].

V – **Procesas Teisingumo Teisme**

51. Apeliaciniais skundais, kuriuos Teisingumo Teismas gavo 2015 m. kovo 4 d., Mallis ir kt. prašo Teisingumo Teismo:

— panaikinti skundžiamas nutartis ir

— panaikinti bylinėjimosi išlaidų priteisimą iš jų pirmojoje instancijoje.

52. Atsiliepimuose į apeliacinius skundus Komisija ir ECB prašo Teisingumo Teismo:

— atmesti apeliacinius skundus ir

— priteisti iš ieškovų visas bylinėjimosi išlaidas.

VI – **Apeliaciniai skundai**

53. Pirmiausia noriu pasakyti, kad siūlau Teisingumo Teismui atmesti nagrinėjamus apeliacinius skundus, tačiau dėl jų svarbos veiksmingai teisminei apsaugai, sąsajų su Teisingumo Teismo praktika (sprendimai *Pringle*, C-370/12, EU:C:2012:756 ir *Gauweiler ir kt.*, C-62/14, EU:C:2015:400), ESM sistemos ir Sąjungos teisės ryšio (ar jo nebuvimo) ir Teisingumo Teismo sprendimo dėl šių apeliacinių skundų priimti sprendimą (taip pat kaip ir nagrinėjant apeliacinius skundus bylose C-8/15 P, C-9/15 P ir C-10/15 P dėl ieškinių dėl panaikinimo ir žalos atlyginimo, susijusių su susitarimo memorandumu) siūlau perduoti juos didžiajai kolegijai, todėl, prieš nagrinėdamas Mallis ir kt. pateiktus pagrindus, norėčiau pateikti kelias pirmines pastabas.

A – *Pirminės pastabos*

1. Dėl Euro grupės

54. Kadangi Euro grupė nepaminėta SESV 263 straipsnio pirmoje pastraipoje ir nėra viena iš septynių Sąjungos institucijų, išvardytų ESS 13 straipsnio 1 dalyje, ieškinys dėl jos aktų panaikinimo gali būti pareikštas tik jeigu Euro grupė gali būti laikoma atitinkamos sudėties Taryba arba Sąjungos įstaiga ar organu.

55. Euro grupė aiškiai paminėta SESV 137 straipsnyje, kuriame dėl jos sudėties ir posėdžių tvarkos daroma nuoroda į pridėtą prie ESV sutarties Protokolą Nr. 14.

56. Iš minėtų nuostatų aiškiai matyti, kad Euro grupę sudaro euro zonos valstybių narių finansų ministrai, į kurių posėdžius kviečiami dalyvauti Komisija ir ECB.

57. Protokole Nr. 14 nustatyta, kad šie ministrai „susitinka neformaliai“ ir kad jie „renka pirmininką dvejų su puse metų kadencijai“.

15 — Skundžiamų nutarčių 61 punktas.

58. Be to, ESS 16 straipsnio 6 dalyje patikslinta, kad Taryba susirenka įvairios sudėties, o sudėčių sąrašą pagal SESV 236 straipsnio a punktą tvirtina Europos Vadovų Taryba. Pagal šį sąrašą, pateiktą Tarybos darbo tvarkos taisyklių [16] I priede, Taryba posėdžiauja 10 skirtingų sudėčių [17], tarp kurių nėra Euro grupės.

59. Euro grupę ir Tarybą gali sieti tik tai, kad Euro grupė paprastai posėdžiauja kartą per mėnesį, Ekonomikos ir finansų reikalų tarybos posėdžio [18] išvakarėse, ir kad Euro grupės darbo grupės pirmininko biuras [19] yra Tarybos generaliniame sekretoriate Briuselyje [20].

60. Be to, ESV sutartyje yra numatyta konkreti balsavimo tvarka Taryboje dėl priemonių, susijusių su valstybėmis narėmis, kurių valiuta yra euras. Iš tiesų SESV 136 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta, kad „dėl [šių] priemonių balsuoja tik tie Tarybos nariai, kurie atstovauja valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro“, ir tai primena Euro grupę, nors valstybės narės, kurių valiuta nėra euras, net nedalyvauja jos posėdžiuose.

61. Nors ir esama šių sąlyčio taškų, manau, Euro grupė nėra atitinkamos sudėties Taryba ir ne tik todėl, kad ji nelaikoma tokia pagal ESV sutartį ir joje neposėdžiauja visos Sąjungos valstybės narės, bet ir todėl, kad skiriasi jai atitinkamai suteiktos funkcijos. Euro grupė – tai forumas, kuriame valstybės narės, kurių valiuta yra euras, aptaria klausimus, susijusius su konkrečiais įsipareigojimais, tenkančiais joms bendros valiutos srityje [21], o kaip nurodyta ESS 16 straipsnio 1 dalyje, Tarybos funkcijos yra gerokai platesnės ir apima, be kita ko, Sąjungos teisėkūros įgaliojimų įgyvendinimą kartu su Europos Parlamentu ir kitų sprendimų priėmimo įgaliojimų, kuriuos ESV sutartis suteikė tik Tarybai, įgyvendinimą.

62. Atsižvelgiant į tai, aplinkybė, kad Euro grupės negalima laikyti atitinkamos sudėties Taryba, savaime nereiškia, kad tai nėra Sąjungos įstaiga ar organas, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio pirmą pastraipą.

63. Tačiau nors pagal Lisabonos sutartį „Sąjungos įstaigų ir organų“ aktai buvo įtraukti tarp aktų, dėl kurių panaikinimo galima pareikšti ieškinį, siekiant neleisti, kad kai kuriems iš jų būtų suteiktas imunitetas nuo jurisdikcijos, nereikia pamiršti, kad Euro grupė, kuri nepaminėta SESV 263 straipsnyje, neturi teisinio subjektiškumo.

64. Nei ESV sutartis, nei teismų praktika neleidžia manyti, kad ESV sutarties autoriai būtų ketinę atsisakyti šio reikalavimo [22]. Kiekvieną kartą, kai pagal ESV sutartį norėta, kad būtų taikomas SESV 263 straipsnis, nereikalaujant teisinio subjektiškumo, joje buvo aiškiai nurodomos nagrinėjamos institucijos, įstaigos ir organai, nesvarbu, ar tai būtų Europos Vadovų Taryba (įtraukta Lisabonos sutartimi), ar Regionų komitetas [23].

65. Taigi, nepaveikiant galimybės priskirti šių aktų SESV 263 straipsnyje nurodytai institucijai, Sąjungos įstaigai ar organui, turinčiam teisinį subjektiškumą, nemanau, kad Euro grupę galima laikyti Sąjungos įstaiga ar organu, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio pirmą pastraipą.

16 — Žr. 2009 m. gruodžio 1 d. Tarybos sprendimą 2009/937/ES, patvirtinantį Tarybos darbo tvarkos taisykles (OL L 325, p. 35).

17 — Bendrieji reikalai; užsienio reikalai; ekonomikos ir finansų reikalai; teisingumo ir vidaus reikalai; užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalai; konkurencingumas (vidaus rinka, pramonė ir moksliniai tyrimai); transportas, telekomunikacijos ir energetika; žemės ūkis ir žuvininkystė; aplinka; švietimas, jaunimas, kultūra ir sportas.

18 — Žr. Tarybos interneto svetainę adresu http://www.consilium.europa.eu/fr/council-eu/eurogroup/.

19 — Euro grupės darbo grupė yra skirta padėti pasirengti Euro grupės posėdžiams ir joje dalyvauja į Ekonomikos ir finansų reikalų komiteto sudėtį įeinantys valstybių narių, priklausančių euro zonai, Komisijos ir ECB atstovai.

20 — Žr. Tarybos interneto svetainę adresu http://www.consilium.europa.eu/fr/council-eu/ eurogroup/eurogroup-working-group/.

21 — Protokolo Nr. 14 1 straipsnis.

22 — Žr. Sprendimą *Elitaliana / Eulex Kosovo* (C-439/13 P, EU:C:2015:753, 58 ir 59 punktai).

23 — Pažymiu, kad Audito Rūmai nepaminėti SESV 263 straipsnio pirmoje pastraipoje, nors, kaip nustatyta ESS 13 straipsnio 1 dalyje, jie yra Sąjungos institucija, o ne vien jos įstaiga ar organas. Klausimas, ar institucijas reikia *a fortiori* laikyti Sąjungos įstaigomis ar organais, ar tai tėra spraga, o gal reiškia tai, kad dėl jų aktų negali būti pareikštas ieškinys dėl panaikinimo, dar nebuvo iškeltas.

66. Žinoma, tokia išvada galėtų kelti sunkumų veiksmingos teisminės apsaugos principo požiūriu [24], tačiau tik jeigu Euro grupei pagal Sutartį būtų suteikti įgaliojimai priimti privalomųjų teisinių pasekmių tretiesiems asmenims sukeliančius aktus, tačiau taip nėra, nes Euro grupė yra diskusijų forumas, o ne sprendimus priimantis organas. Be to, ši savybė reiškia, kad ECB dalyvavimas Euro grupės posėdžiuose nepažeidžia SESV 282 straipsnio 3 dalyje garantuojamo jo nepriklausomumo, kurio privalo paisyti Sąjungos institucijos, įstaigos ir organai ir valstybių narių vyriausybės.

67. Todėl Euro grupės aktai negali būti panaikinti remiantis SESV 263 straipsniu.

2. Dėl ESM ir jo valdytojų tarybos

68. ESM sutartis nėra Sąjungos teisinės sistemos dalis. Iš tiesų, kaip Teisingumo Teismas nusprendė Sprendimo *Pringle* (C-370/12, EU:C:2012:756) 180 punkte, „valstybės narės neįgyvendina Sąjungos teisės <...>, kai jos nustato tokį stabilumo mechanizmą, kaip ESM, kuriam nustatyti <...> ES ir ESV sutartyse Sąjungai nesuteikta jokios konkrečios kompetencijos“ [25].

69. Pagal ESM sutarties 4 straipsnio 1 dalį ESM turi valdytojų tarybą (iš tiesų tai yra ESM valstybių narių finansų ministrai, kaip patikslinta ESM sutarties 5 straipsnio 1 dalyje), direktorių valdybą ir vykdomąjį direktorių, ir akivaizdu, kad aukščiausiasis jos valdymo organas yra valdytojų taryba.

70. Valdytojų tarybos pirmininkas iš esmės yra Euro grupės pirmininkas (ESM sutarties 5 straipsnio 2 dalis).

71. Taigi akivaizdu, kad iki šiol Euro grupės ir ESM valdytojų tarybos sudėtis buvo visiškai ta pati, nes nuo pat įkūrimo buvo nuspręsta, kad valdytojų tarybai pirmininkaus Euro grupės pirmininkas.

72. Dėl Komisijos ir ECB ESM sutarties 5 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad už ekonomiką ir pinigų politiką atsakingas Europos Komisijos narys ir ECB pirmininkas stebėtojo teisėmis gali dalyvauti valdytojų tarybos posėdžiuose.

73. Valstybė narė, kuri ketina prašyti ESM finansinės paramos taikant ESM, turi laikytis ESM sutarties 13 straipsnyje nustatytos procedūros.

74. Pagal minėto straipsnio 1 dalį ši valstybė narė turi pateikti valdytojų tarybos pirmininkui prašymą skirti paramą stabilumui ir tuomet jis paveda Komisijai ir ECB įvertinti šį prašymą.

75. ESM sutarties 13 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad ESM valdytojų taryba gali nuspręsti prašymą pateikusiai valstybei narei skirti paramą stabilumui remdamasi valstybės narės prašymu ir jį įvertinus Komisijai ir ECB.

76. Pagal ESM sutarties 13 straipsnio 3 dalį, jeigu valdytojų taryba priima tokį sprendimą, ji paveda Komisijai ir ECB „ir, jei įmanoma, TVF vesti derybas su konkrečia [valstybe] nare dėl susitarimo memorandumo, kuriame būtų nustatytos finansinės paramos priemonės taikymo sąlygos, sudarymo“.

77. Reikia patikslinti, kad pagal ESM sutarties 5 straipsnio 6 dalies g punktą valdytojų taryba bendru sutarimu nustato ekonominės politikos sąlygas, kuriomis sunkumų patiriančiai valstybei narei suteikiama finansinė parama.

24 — Šiuo klausimu žr. generalinio advokato N. Jääskinen išvadą byloje *Elitaliana / Eulex Kosovo* (C-439/13 P, EU:C:2014:2416, 51 punktas): „nors nėra aiškios nuostatos, kuria nagrinėjamam subjektui būtų suteiktas teisinis subjektiškumas, mano manymu, SESV 263 straipsnio penktos pastraipos formuluotė yra labai tvirta prielaida tuo požiūriu, kad jeigu institucijos sukuria subjektą, kuris gali priimti asmenis paveikiančius sprendimus, tų sprendimų apskundimo būdų vis dėlto turi būti“.

25 — Taip pat žr. šio sprendimo 105 punktą.

78. Pagal ESM sutarties 13 straipsnio 4 dalį Komisija pasirašo susitarimo memorandumą ESM vardu, jeigu jis atitinka šio straipsnio 3 dalyje nustatytas sąlygas ir jeigu jį patvirtino valdytojų taryba.

79. Tada ESM direktorių valdyba tvirtina „susitarimą dėl finansinės pagalbos programos“ [26].

80. Tuomet atitinkama valstybė narė imasi nacionalinių priemonių, būtinų susitarimo memorandume įtvirtintiems įsipareigojimams įgyvendinti.

81. Primenu, kad Teisingumo Teismas sprendimo *Pringle* (C-370/12, EU:C:2012:756) 161 punkte dėl šių Komisijai ir ECB pagal ESM sutartį suteiktų funkcijų yra nutaręs, jog „kad ir kokios svarbios jos yra, [jomis] nesuteikiama kompetencija priimti sprendimų. Be to, šių dviejų institucijų atliekami veiksmai pagal tą pačią sutartį įpareigoja tik ESM“ [27].

82. Vis dėlto pažymėtina, jog, man atrodo, pagal ESM sutarties 13 straipsnio 4 dalį Komisija turi teisę (ir kaip Sutarčių sergėtoja – pareigą) užblokuoti susitarimo memorandumo priėmimą, jeigu jis nėra suderinamas su ESV sutartyje numatytomis ekonominės politikos koordinavimo priemonėmis, kaip to reikalaujama to paties straipsnio 3 dalyje. Žinoma, toks Komisijos atsisakymas įgyvendinti įgaliojimus pasirašyti susitarimo memorandumą ESM vardu yra labai mažai tikėtinas („teorinis“, kaip Komisija nurodė per posėdį), jeigu Komisija užtikrino ESM sutarties 13 straipsnio 3 dalyje reikalaujamą suderinamumą visais proceso etapais nuo sunkumus patiriančios valstybės narės prašymo pateikimo, tačiau ši maža politinė tikimybė nepanaikina teisinės išvados. Atsižvelgdama į tai, Komisija pasirašo susitarimo memorandumą tik ESM vardu ir, kaip nurodyta Sprendimo *Pringle* (C-370/12, EU:C:2012:756) 161 punkte, jis yra privalomas tik ESM, kuris yra vienintelis nagrinėjamų sprendimų autorius.

83. Be to, kadangi į ESM sutarties (taigi ir ESM aktų) taikymo sritį patenkantys ginčai gali būti perduodami Teisingumo Teismui tik pagal ESM sutarties 37 straipsnio 3 dalyje numatytą specialų šalių susitarimą (SESV 273 straipsnis) [28], Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos pagal SESV 263 straipsnį nagrinėti ieškinio dėl ESM priimto akto panaikinimo.

84. Nacionalinės priemonės, priimtos remiantis vien susitarimo memorandumu, taip pat nereiškia, kad valstybės narės įgyvendina Sąjungos teisę, nors ESM sutarties 13 straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje nustatyta, kad „susitarimo memorandumas visapusiškai atitinka <...> visus <...> Sąjungos teisės aktus“ [29].

85. Tačiau priemonės, dėl kurių pagal ESM priimamas susitarimo memorandumas, iki šiol buvo daugiau ar mažiau detalizuojamos Tarybos sprendimu, kurį Taryba priima pagal ESV sutartį [30], ir galbūt šios tvarkos laikomasi nuogąstaujant, kad susitarimo memorandumas nėra teisiškai privalomas.

86. Šią hipotezę patvirtina kai kurių nacionalinių teismų sprendimai.

26 — ESM sutarties 13 straipsnio 5 dalis.

27 — Dalyvavimas valdytojų tarybos posėdžiuose stebėtojo teisėmis, derybos dėl susitarimo memorandumo, jo pasirašymas ir stebėjimas, kaip jį įgyvendina atitinkama valstybė narė.

28 — Žr. Sprendimą *Pringle* (C-370/12, EU:C:2012:756, 170–176 punktai).

29 — Taip pat žr. Sprendimą *Pringle* (C-370/12, EU:C:2012:756 174 punktas).

30 — Kipro Respublikos atveju žr. Sprendimą 2013/236, kurio 2 straipsnio 6 dalies d punkte nustatyta, kad „[makroekonominio koregavimo] programoje numatomos šios priemonės ir rezultatai: d) imtis priemonių, kad būtų kuo labiau sumažintos dėl bankų restruktūrizavimo mokesčių mokėtojams tenkančios išlaidos“. Norint sumažinti išlaidas mokesčių mokėtojams, būtinas indėlininkų dalyvavimas ir banko indėlių vertės sumažinimas. Graikijos Respublikos atveju taip pat žr. 2010 m. birželio 8 d. Tarybos sprendimą 2010/320/ES, skirtą Graikijai, kuriuo siekiama sugriežtinti ir sustiprinti fiskalinę priežiūrą bei įspėti Graikiją imtis deficito mažinimo priemonių, kaip manoma, reikalingų perviršinio deficito padėčiai ištaisyti (OL L 145, p. 6), su pakeitimais, ir 2011 m. liepos 12 d. Tarybos sprendimą 2011/734/ES, skirtą Graikijai, kuriuo siekiama sugriežtinti ir sustiprinti fiskalinę priežiūrą bei įspėti Graikiją imtis deficito mažinimo priemonių, kaip manoma, reikalingų perviršinio deficito padėčiai ištaisyti (OL L 296, p. 38), su pakeitimais.

87. *Symvoulio tis Epikrateias* (Valstybės Taryba, Graikija), be kita ko, dėl Graikijos Respublikos atitinkamai 2010 ir 2012 m. pasirašyto pirmojo ir antrojo susitarimo memorandumo yra nusprendusi, kad tai nėra tarptautinės sutartys, nes šalys neprisiėmė abipusių įsipareigojimų ir juose nebuvo numatytas mechanizmas, kuris turėjo įpareigoti Graikijos valdžios institucijas vykdyti jų sąlygas [31]. Kaip nurodė *Symvoulio tis Epikrateias* (Valstybės Taryba), šie memorandumai tėra politinė programa, kurią nagrinėjama valstybė narė ketina įgyvendinti, kad gautų finansinę paramą [32]. Kitaip tariant, minėti protokolai nebuvo teisiškai privalomi dokumentai.

88. Darydama tokią išvadą, *Symvoulio tis Epikrateias* (Valstybės Taryba) rėmėsi tuo, kad jeigu susitarimo memorandumai būtų teisiškai privalomi, Taryba nebūtų priėmusi Sprendimo 2010/320 [33].

89. Bet kuriuo atveju šie valstybei narei skirti Tarybos sprendimai leidžia manyti, kad nacionalinės priemonės, priimtos vykdant įsipareigojimus, kuriuos valstybė narė prisiėmė dėl ESM, reiškia Sąjungos teisės įgyvendinimą, net jei susitarimo memorandumas ir nėra Sąjungos teisės aktas, jeigu tik šios priemonės pakartojamos po susitarimo memorandumo pasirašymo priimtame Tarybos sprendime.

90. Atsižvelgiant į tai, kaip Bendrasis Teismas yra nusprendęs nutartyse *ADEDY ir kt. / Taryba* (T-541/10, EU:T:2012:626, 87 punktas) ir *ADEDY ir kt. / Taryba* (T-215/11, EU:T:2012:627, 99 punktas) [34], Tarybos priimti sprendimai, kuriuose pakartojami sunkumus patiriančios valstybės narės susitarimo memorandume prisiimti įsipareigojimai, negali būti tiesiogiai susiję [35] su privačiais asmenimis, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą, todėl jų ieškiniai dėl panaikinimo yra nepriimtini.

91. Tačiau kadangi ESM sutarties 13 straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje nustatyta, kad susitarimo memorandume numatytos priemonės turi „visapusiškai atitikti“ Sąjungos teisę, ir jeigu šios priemonės yra pakartojamos Tarybos sprendimuose, valstybės narės pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą turi nustatyti „teisių gynimo priemones, būtinas užtikrinant veiksmingą teisminę apsaugą“, kad atitinkamos valstybės narės teismai galėtų pateikti Teisingumo Teismui prejudicinius klausimus, susijusius su šių sprendimų ir atitinkamai nagrinėjamos makroekonominio koregavimo programos galiojimu [36].

3. Dėl Reglamento Nr. 472/2013

92. Tai, kas nurodyta pirmiau, patvirtina Reglamento Nr. 472/2013 priėmimas, nors jis ir netaikytinas ginčijamai deklaracijai *ratione temporis*.

31 — Žr. *Symvoulio tis Epikrateias* (Valstybės Taryba, plenarinė sesija) 668/2012, 27 punktas, ir *Symvoulio tis Epikrateias* (Valstybės Taryba, plenarinė sesija) 2307/2014, 19 punktas.

32 — Žr. *Symvoulio tis Epikrateias* (Valstybės Taryba, plenarinė sesija) 668/2012, 27 punktas, ir *Symvoulio tis Epikrateias* (Valstybės Taryba, plenarinė sesija) 2307/2014, 19 punktas.

33 — Žr. *Symvoulio tis Epikrateias* (Valstybės Taryba, plenarinė sesija) 668/2012, 27 punktas.

34 — Jos Teisingumo Teisme neskundžiamos.

35 — Iš esmės nebuvo būtina nagrinėti, ar ieškovai buvo konkrečiai susiję, nes šios sąlygos yra kumuliacinės. Vis dėlto manau, kad šiose bylose ieškovų nebuvo galima laikyti konkrečiai susijusiais.

36 — Kiek tai susiję su šia byla, reikia pažymėti, kad pagal *Anotato Dikastirio Kyprou* (Kipro Respublikos Aukščiausiasis Teismas) praktiką indėlininkai, kurių indėlių vertė buvo sumažinta, nebuvo suinteresuoti pareikšti ieškinio dėl dekretų Nr. 103 ir 104 panaikinimo, nes šie dekretai nesusiję su valstybės ir privačių asmenų santykiais ir yra skirti konkretiems bankams, t. y. *Laïki* ir *Trapeza Kyprou* (sprendimai *Myrto Christodoulou ir kt. prieš Kentriki TrapezasKyrpou ir kt.*, byla Nr. 553/2013 ir kt., 2013 m. birželio 7 d., ir *Vias Dimitriou ir kt. prieš Kentriki Trapeza Kyprou ir kt.*, byla Nr. 1034/2013 ir kt., 2014 m. spalio 9 d.). Pagal šią teismo praktiką indėlininkai, remdamiesi savo sutartiniais santykiais su banku, gali reikalauti žalos atlyginimo iš banko civilinių bylų teismuose ir į tokią bylą galėtų būti įtraukta Kipro Respublika. Šiomis aplinkybėmis galima būtų kelti dekretų Nr. 103 ir 104 teisėtumo ir jų suderinamumo su Sąjungos teise klausimą siekiant nustatyti banko ir valstybės civilinę atsakomybę. Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad to nepakanka, kad būtų įvykdyti ESS 19 straipsnio reikalavimai.

93. Šio reglamento tikslas, kaip nurodyta jo 3 konstatuojamojoje dalyje, yra „[Sąjungos teisėje įtvirtinti] visišk[ą] SESV sukurtos Sąjungos daugiašalės priežiūros sistemos ir galimų politikos sąlygų, susijusių su finansine pagalba, nuoseklum[ą]“, kitaip tariant, ESM sutarties ir ESV sutarties suderinamumą.

94. Taigi minėto reglamento 5–7 straipsniuose detalizuojama, kaip Komisija ir ECB turi įgyvendinti funkcijas, kurios jiems yra suteiktos pagal ESM sutarties 13 straipsnį, numatoma priimti makroekonominio koregavimo programos projektą (kitoks ESM sutarties 13 straipsnio 3 dalyje numatyto susitarimo memorandumo pavadinimas) ir numatomas jos patvirtinimas Taryboje, o teisę balsuoti turi tik euro zonos valstybės narės [37].

95. Atspindint ESM sutarties 13 straipsnio 7 dalį, Reglamento Nr. 472/2013 7 straipsnio 4 dalyje „trejetui“, t. y. „Komisija[i] kartu su ECB ir atitinkamais atvejais su TVF“ pavedama stebėti pažangą, kurią valstybė narė daro įgyvendindama susitarimo memorandumą.

96. ESM sutarties 13 straipsnio 3 dalies antroje pastraipoje nustatyta, kad susitarimo memorandumas turi „visapusiškai atitikti“ Sąjungos teisę, Reglamento Nr. 472/2013 7 straipsnio 1 dalies paskutinėje pastraipoje nustatyta, kad makroekonominio koregavimo programa turi būti suderinama su SESV 152 straipsniu ir Chartijos 28 straipsniu.

97. Įsigaliojus Reglamentui Nr. 472/2013 Kipro Respublikai skirtas Sprendimas 2013/236 buvo panaikintas ir pakeistas Įgyvendinimo sprendimu 2013/463, kuriuo „aiškumo ir teisinio tikrumo sumetimais“ [38] iš naujo priimta Sprendime 2013/236 pateikta makroekonominio koregavimo programa.

98. Nors privatūs asmenys negali įrodyti, kad yra tiesiogiai susiję su šiais įgyvendinimo sprendimais [39], valstybės narės bet kuriuo atveju pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą turi nustatyti „teisių gynimo priemones, būtinas užtikrinant veiksmingą teisminę apsaugą“ [40]. Kaip jau paaiškinau šios išvados 91 punkte, nacionaliniai teismai turi galėti kreiptis į Teisingumo Teismą prejudicinio sprendimo dėl įgyvendinimo sprendimo galiojimo ir makroekonominio koregavimo programos atitikties ESV sutarčiai, bendriesiems Sąjungos teisės principams ir Chartijai.

B – *Dėl pirmojo ir trečiojo pagrindų*

1. Šalių argumentai

99. Pirmuoju ir trečiuoju pagrindais Mallis ir kt. teigia, kad skundžiamose nutartyse nemotyvuota Bendrojo Teismo pozicija dėl institucijos, kuri realiai ir faktiškai nusprendė dėl bankuose *Laïki* ir *Trapeza Kyprou* esančių indėlių vertės sumažinimo arba kuri bet kuriuo atveju išprovokavo arba įpareigojo Kipro valdžios institucijas taikyti šį sumažinimą, be kita ko, priimant dekretus Nr. 103 ir 104. Iš tiesų Bendrasis Teismas neatsižvelgė į tai, kad indėlių vertė sumažinta tik pritaikius tvarką ir sąlygas, kurias Kipro Respublikai ginčijama deklaracija nustatė Komisija ir ECB.

100. Mallis ir kt. teigia, jog Bendrasis Teismas neišnagrinėjo jų teiginio, kad Euro grupės negalima laikyti paprastu diskusijų forumu. Kadangi jai nebuvo suteikti ar perduoti kurie nors Komisijos ir ECB įgaliojimai, iš to reikėtų daryti išvadą, kad tai yra priemonė, kuria Komisija ir ECB priima sprendimus konkrečiais klausimais, susijusiais su ESM arba finansų stabilumu.

37 — Žr. Reglamento Nr. 472/2013 15 straipsnį.

38 — Įgyvendinimo sprendimo 2013/463 6 konstatuojamoji dalis.

39 — Žr. šios išvados 90 punktą.

40 — Žr. šios išvados 36 išnašą.

101. Be to, kaip nurodo Mallis ir kt., Komisija ir ECB yra ginčijamos deklaracijos „tikrieji autoriai“. Šiuo klausimu jie tvirtina, kad Bendrasis Teismas negalėjo neatsižvelgti (nors jis tai padarė) nei į savo paties išvadą, padarytą skundžiamų nutarčių 61 punkte, kad ginčijamoje deklaracijoje buvo tam tikrų formuluočių, „kurios gali pasirodyti kategoriškos“, nei į Komisijos ir ECB vaidmenį pagal ESM sutartį, kuria remiantis Komisija derasi dėl susitarimo memorandumo, pasirašo jį ir kartu su ECB prižiūri, kaip atitinkama valstybė narė įgyvendina šiame memorandume numatytas priemones.

102. Komisija teigia, kad Mallis ir kt. nenurodo skundžiamų nutarčių punktų, kuriuose padaryta teisės klaida. Todėl pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą reikia laikyti nepriimtinu. Bet kuriuo atveju jis nepagrįstas, nes skundžiamos nutartys yra pakankamai motyvuotos.

103. Komisijos teigimu, Mallis ir kt. savo apeliaciniuose skunduose visiškai nemotyvuotai tvirtina, kad ginčijama deklaracija iš esmės yra bendras ECB ir Komisijos, kurie veikia „per Euro grupę“, sprendimas. Bendrasis Teismas atmetė šį teiginį pateikdamas išsamius argumentus.

104. Argumentas, jog Bendrasis Teismas neišnagrinėjo aplinkybės, kad Kipro Respublika, visų pirma KCB valdytojas, tik taikė Euro grupės sprendimus, neturi reikšmės, nes jis grindžiamas klaidingu teiginiu, kad ginčijamą deklaraciją priėmė Komisija ir ECB. Bet kuriuo atveju tai yra nepriimtinas ir nereikšmingas argumentas, nes jis neturi jokio ryšio su Bendrojo Teismo vertinimu, susijusiu su skundžiamo akto teisėtumu.

105. ECB pažymi, kad Mallis ir kt. siekia ginčyti Bendrojo Teismo konstatuotas faktines aplinkybes. Be to, nekyla jokių abejonių, kad vertinant faktines aplinkybes nebuvo padaryta jokios teisės klaidos, o Mallis ir kt. teiginiai, kaip nurodo ECB, nėra patvirtinti konkrečiais motyvais ar teismų praktika.

106. ECB nuomone, Mallis ir kt. savo apeliaciniuose skunduose bet kuriuo atveju nepateikia jokių argumentų, patvirtinančių jų teiginį, jog Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą nusprendęs, kad Komisija ir ECB nėra tikrieji ginčijamos deklaracijos autoriai, ir tiesiog pakartoja argumentus, kuriuos Bendrasis Teismas atmetė.

2. Vertinimas

107. Kadangi pirmuoju ir trečiuoju pagrindais siekiama ginčyti būtent Bendrojo Teismo išvadą, kad ginčijamos deklaracijos negalima priskirti nei Komisijai, nei ECB, juos reikia nagrinėti kartu, laikantis nuomonės, kad jie pakankamai susiję su skundžiamų nutarčių 41–50 punktais.

108. Dėl esmės, remdamasis šios išvados 54–82 punktuose pateiktomis pastabomis, esu linkęs daryti išvadą, kad ginčijamos deklaracijos negalima priskirti nei Komisijai, nei ECB ir kad šiuo aspektu Bendrasis Teismas nepadarė jokios teisės klaidos. Iš tiesų Komisija ir ECB dalyvauja šioje procedūroje tik kaip ESM valdytojų tarybos įgaliotiniai, kuriems pavesta derėtis dėl susitarimo memorandumo, stebėti jo įgyvendinimą ir jį pasirašyti. Be to, kaip Bendrasis Teismas pažymi skundžiamų nutarčių 43 punkte, nei iš normų dėl Euro grupės, nei iš faktinių aplinkybių negalima daryti išvados, kad „šiam dariniui Komisija arba ECB delegavo kompetenciją arba kad šios institucijos gali jį kontroliuoti arba jam teikti rekomendacijų ir juo labiau privalomų instrukcijų“.

109. Atsižvelgiant į tai, man kyla klausimas (nors tai niekaip nekeičia nagrinėjamų apeliacinių bylų baigties), ar Bendrasis Teismas neturėjo iš karto pripažinti ieškinio nepriimtinu, nes jis buvo aiškiai pareikštas Komisijai ir ECB, siekiant Euro grupės akto panaikinimo.

110. Kaip Bendrasis Teismas nusprendė skundžiamų nutarčių 36 punkte, „ieškinyje per klaidą nurodytas kitas atsakovas nei ginčijamo sprendimo autorius nesukelia ieškinio nepriimtinumo, jeigu jame yra elementų, kuriais remiantis galima aiškiai identifikuoti šalį, prieš kurią ieškinys yra nukreiptas, nustatyti ginčijamą aktą ir jo autorių“.

111. Teisingumo Teismas tikrai yra pripažinęs priimtinu ieškinį, pareikštą Europos investicijų bankui (EIB), o ne jo valdytojų tarybai, tuo metu, kai pagal EEB sutarties 180 straipsnio b punktą Teisingumo Teismas turėjo jurisdikciją nagrinėti ginčus dėl EIB valdytojų tarybos svarstymų [41]. Jis nusprendė, kad, „nors ieškinio pradžioje bankas nurodytas kaip atsakovas, ieškinyje aiškiai nurodomas EEB sutarties 180 straipsnio b punktas, ir jo pradžioje patikslinama, kad ieškiniu prašoma „panaikinti banko valdytojų tarybos sprendimą“. Šios aplinkybės leidžia vienareikšmiškai konstatuoti, kad ieškinys yra pareikštas valdytojų tarybai kaip atitinkamam banko organui ir kad ieškinys atitinka Procedūros reglamento 38 straipsnio 1 dalies reikalavimus“ [42].

112. Neseniai Teisingumo Teismas pripažino priimtinu Ispanijos Karalystės ieškinį dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos panaikinimo, tačiau jis buvo pareikštas tik Tarybai [43]. Teisingumo Teismas nusprendė, kad „Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos [2002/15/ES], kaip ieškinio dėl panaikinimo objekto, nurodymas pradinėje ieškinio versijoje netiesiogiai, bet užtikrintai ir Parlamentą, ir Tarybą nurodo kaip atsakovus ir nekelia abejonių, jog pradinis pareiškėjo ketinimas buvo pateikti ieškinį dėl šių dviejų institucijų“ [44].

113. Be to, Ispanijos Karalystė ištaisė savo ieškinį per jo pareiškimo terminą ir nurodė Parlamentą ir Tarybą kaip atsakovus, taigi Parlamentas galėjo dalyvauti byloje ir gintis.

114. Nemanau, kad šioje byloje buvo padaryta tokia „klaida“, kuri konstatuota Nutartyje *Komisija / EIB* (85/86, EU:C:1986:292) ir Sprendime *Ispanija ir Suomija / Parlamentas ir Taryba* (C-184/02 ir C-223/02, EU:C:2004:497), kuri bylose, kuriose buvo priimta ši nutartis ir sprendimas, nesukliudė pataisyti ieškinio. Be to, kaip matyti iš skundžiamų nutarčių 37 punkto, Mallis ir kt. primygtinai reikalavo, kad jų ieškiniai būtų pareikšti Komisijai ir ECB, o ne Euro grupei.

115. Taigi, nors Bendrasis Teismas negalėjo šiai bylai taikyti „klaidos“ sąvokos, kurią jis nurodo skundžiamų nutarčių 36 punkte [45], analizuodamas ginčijamos deklaracijos priskirtinumą Komisijai ir ECB, šiuo tikslu jis galėjo remtis kita Teisingumo Teismo praktika [46].

116. Iš tiesų Sprendimo *Parlamentas / Taryba ir Komisija* (C-181/91 ir C-248/91, EU:C:1993:271) 14 punkte Teisingumo Teismas nusprendė, jog „nepakanka, kad aktas būtų laikomas „valstybių narių sprendimu“, kad jam nebūtų taikoma [SESV 263] straipsnyje nurodyta kontrolė. Šiuo tikslu dar reikia patikrinti, kad nagrinėjamas aktas, atsižvelgiant į jo turinį ir visas jo priėmimo aplinkybes, iš tikrųjų nėra Tarybos sprendimas“. Iš to darytina išvada, jog dėl to, kad Euro grupė nėra Sąjungos įstaiga ar organas, Bendrasis Teismas, remdamasis tuo, galėjo skundžiamų nutarčių 38–50 punktuose nagrinėti ginčijamos deklaracijos priskirtinumą Komisijai ir ECB.

117. Todėl, nors motyvuojant Bendrojo Teismo atliktą ginčijamos deklaracijos priskyrimo Komisijai ir ECB analizę buvo padaryta teisės klaida, ši analizė galėtų būti privaloma ir pagrįsta kitu motyvu.

118. Bet kuriuo atveju apeliacinio skundo pirmąjį ir trečiąjį pagrindus reikėtų atmesti kaip nepagrįstus.

41 — Žr. Nutartį *Komisija / EIB* (85/86, EU:C:1986:292).

42 — Žr. Nutartį *Komisija / EIB* (85/86, EU:C:1986:292, 6 punktas).

43 — Žr. Sprendimą *Ispanija ir Suomija / Parlamentas ir Taryba* (C-184/02 ir C-223/02, EU:C:2004:497).

44 — Žr. Sprendimą *Ispanija ir Suomija / Parlamentas ir Taryba* (C-184/02 ir C-223/02, EU:C:2004:497, 17 punktas).

45 — Žr. šios išvados 110 punktą.

46 — Žr. Sprendimo *Parlamentas / Taryba ir Komisija* (C-181/91 ir C-248/91, EU:C:1993:271) 19 ir 20 punktus, kuriuose Teisingumo Teismas atmetė argumentą, jog aplinkybės, kad Komisija buvo atsakinga už specialiosios pagalbos Bangladešui valdymą, pakako tam, kad valstybių narių atstovų sprendimas dėl šios pagalbos skyrimo būtų priskirtas Tarybai, nes „iš tiesų [EB] sutarties 155 straipsnio ketvirta įtrauka valstybėms narėms nedraudžiama pavesti Komisijai užtikrinti kolektyvinių veiksmų, kurių jos ėmėsi remdamosi Taryboje posėdžiaujančių savo atstovų priimtu aktu, koordinavimą“.

C – *Dėl antrojo pagrindo*

1. Šalių argumentai

119. Antrajame pagrinde Mallis ir kt. laikosi nuomonės, kad Bendrasis Teismas klaidingai atmetė jų teiginį, pagal kurį ginčijamas sprendimas yra aktas, kurį galima apskųsti, nes jis sukėlė teisinių pasekmių ir dėl jo susiklostė teisinė ir faktinė padėtis, kurioje atsidūrė ieškovai. Bendrasis Teismas taip pat savavališkai konstatavo, kad tik Kipro Respublika yra atsakinga už indėlių vertės sumažinimą.

120. Komisija tvirtina, kad šis pagrindas nepagrįstas, nes Bendrasis Teismas išsamiai nurodė priežastis, dėl kurių skundžiamas aktas negali sukelti teisinių pasekmių tretiesiems asmenims. Kaip teisingai pažymėjo Bendrasis Teismas, tai buvo aišku ir iš Euro grupės veiklą reglamentuojančių nuostatų, pagal kurias Euro grupė nėra įgaliota priimti teisiškai privalomų aktų, ir iš ginčijamos deklaracijos teksto, kuris tėra tik informacinio pobūdžio.

121. ECB teigia, kad ieškovai nepateikė tikslaus argumento, kuriuo įrodytų Bendrojo Teismo teisės klaidą, padarytą laikantis nuomonės, kad Euro grupė neturėjo įgaliojimų priimti privalomų priemonių ir kad todėl jos deklaracijos nesukėlė teisinių pasekmių tretiesiems asmenims, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnį. Be to, ECB primena, kad apeliaciniame skunde reikia tiksliai nurodyti pagrindus ir teisinius argumentus. Tačiau Mallis ir kt. tiesiog teigė, kad Bendrasis Teismas turėjo kitaip aiškinti minėtas ištraukas, ir šiuo klausimu to teisiškai neargumentavo. Šį pagrindą taip pat reikia atmesti kaip akivaizdžiai nepriimtiną.

2. Vertinimas

122. Reikia priminti, kad „pagal nusistovėjusią teismų praktiką dėl Bendrojo Teismo sprendimo perteklinių motyvų pateikti kaltinimai negali lemti šio sprendimo panaikinimo, todėl yra nereikšmingi“ [47].

123. Kadangi šiuo aspektu skundžiamų nutarčių 51–62 punktuose pateikta Bendrojo Teismo analizė atlikta tik „išsamumo sumetimais“, dėl antrojo pagrindo, net jei jis būtų pagrįstas, skundžiamos nutartys negalėtų būti panaikintos.

124. Todėl šis pagrindas yra nereikšmingas ir jį reikia atmesti.

125. Atsižvelgdamas į tai, išsamumo sumetimais ir nurodydamas šios išvados 54–67 punktus, be argumentų, susijusių su tuo, ar Euro grupė yra Sąjungos įstaiga, ar organas, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio pirmą pastraipą, nemanau, kad Bendrasis Teismas, nuspręsdamas, kad ginčijama deklaracija negalėjo sukelti teisinių pasekmių tretiesiems asmenims, padarė teisės klaidą.

126. Tiesa, kaip Bendrasis Teismas leido suprasti skundžiamų nutarčių 61 punkte (kuriame kalbama apie „formuluot[es], kurios gali pasirodyti kategoriškos“), ginčijamos deklaracijos formuluotės ir turinys nevisiškai atitinka Protokole Nr. 14 pateiktą Euro grupės apibrėžtį ir uždavinius, t. y. kad joje neformaliai susitinka euro zonos valstybių narių ministrai, siekdami „aptarti klausimus, susijusius su konkrečiais įsipareigojimais, kuriuos jie kartu prisiima dėl bendros valiutos“.

47 — Nutartis *Schneider Electric / Komisija* (C-188/06 P, EU:C:2007:158, 64 punktas). Šiuo klausimu taip pat žr. sprendimus *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija* (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P –C-208/02 P ir C-213/02 P, EU:C:2005:408, 148 punktas) ir *VRDT / Celltech* (C-273/05 P, EU:C:2007:224, 56 ir 57 punktai) ir Nutartį *Piau / Komisija* (C-171/05 P, EU:C:2006:149, 86 punktas).

127. Be kita ko, turiu omenyje ginčijamos deklaracijos ištraukas, kuriose Euro grupė skelbia, kad susitarė su Kipro valdžios institucijomis dėl esminių makroekonominio koregavimo programos aspektų ir kad paprašė jų, taip pat Komisijos, ECB ir TVF sudaryti susitarimo memorandumą, kuriame būtų pakartoti šie aspektai [48].

128. Šie ginčijamoje deklaracijoje ir jos priede pakartoti esminiai aspektai buvo 100 000 EUR neviršijančių banko indėlių garantija, *Laïki* išardymas, jo padalijimas į bankrutavusį ir sanuotą banką, *Trapeza Kyprou* atliktinas sanuoto banko perėmimas ir negarantuotų sumų indėlininkų dalyvavimas šių dviejų bankų sanavimo procedūroje [49], – pastarojo aspekto teisėtumą Mallis ir kt. ginčijo Bendrajame Teisme pareikštais ieškiniais dėl panaikinimo.

129. Tačiau Euro grupė pareiškė, kad „pritaria“ Kipro Respublikos finansų sektoriaus restruktūrizavimo planui, „atsižvelgia“ į Kipro valdžios institucijų prisiimtus įsipareigojimus ir „laukia“, kol ESM valdytojų taryba per trumpą laiką patvirtins susitarimo dėl finansinės paramos priemonės projektą, o šios formuluotės atskleidžia, kad nebuvo priimtas privalomų teisinių pasekmių sukeliantis sprendimas.

130. Be to, pažymiu, kad ginčijama deklaracija buvo priimta 2013 m. kovo 25 d., t. y. po to, kai 2013 m. kovo 19 d. Kipro parlamentas atmetė įstatymo projektą, kuriuo buvo apmokestinami visi Kipro Respublikos bankų indėliai, ir šią sąlygą Euro grupė buvo nurodžiusi savo 2013 m. kovo 16 d. deklaracijoje, manydama, kad finansinės paramos skyrimas Kipro Respublikai iš principo yra pagrįstas [50].

131. Taip pat pažymiu, kad Kipro valdžios institucijos iš karto ėmėsi kitų nacionalinių priemonių, leidžiančių įgyvendinti ginčijamoje deklaracijoje nurodytą politinį susitarimą. Iš tiesų *Laïki* ir *Trapeza Kyprou* esančių banko indėlių vertės sumažinimas buvo numatytas dekretuose Nr. 103 ir 104, kuriuos priėmė KCB ir kurie įsigaliojo 2013 m. kovo 29 d. [51]

132. Žinoma, ši įvykių grandinė rodo, kad Euro grupė neabejotinai turi didelį ekonominį svorį ir kad valstybės narės jaučiasi įpareigotos susitarimų, dėl kurių susitariama šiame forume. Vis dėlto to nepakanka tam, kad būtų galima manyti, jog ginčijama deklaracija sukėlė privalomųjų teisinių pasekmių tretiesiems asmenims, kaip tai suprantama pagal Teisingumo Teismo praktiką.

133. Todėl pritariu skundžiamų nutarčių 61 punkte pateiktai Bendrojo Teismo pastabai, kad priemonės, dėl kurių sprendimą priėmė Euro grupė, „negali būti aiškinam[os] izoliuotai, priešingai – [jos] turi būti grąžinam[os] į tą kontekstą, iš kurio aiškiai matomas visiškai informacinis [ginčijamos] deklaracijos turinys“.

134. Kitaip yra kalbant apie Sprendimo 2013/236 ir Įgyvendinimo sprendimo 2013/463 [52] nuostatas, nes atitinkamai jų 2 straipsnio 6 dalies d punkte ir 2 straipsnio 5 dalies c punkte Kipro Respublikos įsipareigojimas sumažinti bankų indėlių vertę paverčiamas teisiškai privaloma prievole. Vis dėlto šios nuostatos nenurodytos šiuose apeliaciniuose skunduose.

135. Dėl šių priežasčių antrąjį Mallis ir kt. apeliacinių skundų pagrindą reikia atmesti.

48 — „Euro grupė sudarė susitarimą su Kipro valdžios institucijomis dėl svarbiausių būsimos makroekonominio koregavimo programos aspektų. Šiam susitarimui pritaria visos valstybės narės, kurių valiuta yra euro, taip pat [Komisija, ECB ir TVF] <...> Euro grupė prašo Kipro valdžios institucijų ir Komisijos, veikiant kartu su ECB ir TVF, [balandžio mėn. pradžioje] atitinkamų tarnybų lygmeniu sudaryti susitarimo memorandumą <...>“

49 — Žr. šios išvados 30 ir 31 punktus.

50 — Žr. šios išvados 25–29 punktus.

51 — Žr. šios išvados 32–35 punktus.

52 — Pagal analogiją žr. *Symvoulio tis Epikrateias* (Valstybės Taryba, plenarinė sesija) 668/2012, 27 punktą ir *Symvoulio tis Epikrateias* (Valstybės Taryba, plenarinė sesija) 2307/2014, 19 punktą ir šios išvados 86–88 punktus.

D – *Dėl ketvirtojo pagrindo*

1. Šalių argumentai

136. Ketvirtasis Mallis ir kt. apeliacinio skundo pagrindas susijęs su bylinėjimosi išlaidų priteisimu iš jų pirmojoje instancijoje, teigiant, kad jeigu apeliacinis skundas būtų patenkintas, iš jų nereikėtų priteisti pirmojoje instancijoje patirtų bylinėjimosi išlaidų.

137. Komisija teigia, kad ieškovai prašymą nustatyti bylinėjimosi išlaidas klaidingai pateikė kaip apeliacinio skundo pagrindą.

138. ECB teigia, kad šiuo pagrindu siekiama pavėlinti skundžiamų nutarčių vykdymą, ir šiuo klausimu primena, kad pagal SESV 278 straipsnį ir Teisingumo Teismo statuto 60 straipsnio pirmą pastraipą apeliacinis skundas neturi stabdomojo poveikio.

2. Vertinimas

139. Kaip Teisingumo Teismas nusprendė Nutarties *Schmoldt ir kt. / Komisija* (C-342/04 P, EU:C:2005:562) 65 punkte, „pagal Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio antrą pastraipą „apeliacinis skundas negali būti paduotas vien dėl bylinėjimosi išlaidų dydžio ar šalies, kuriai buvo priteista jas atlyginti“. Be to, pagal nusistovėjusią teismo praktiką, jeigu visi kiti apeliacinio skundo pagrindai atmetami, pagal šią nuostatą reikalavimus, susijusius su tariamu Bendrojo Teismo sprendimo dėl bylinėjimosi išlaidų neteisėtumu, reikia atmesti kaip nepriimtinus“ [53].

140. Kadangi ketvirtasis pagrindas susijęs tik su bylinėjimosi išlaidomis, o kitus pagrindus reikia atmesti, ir ketvirtąjį pagrindą reikia atmesti kaip nepriimtiną.

VII – **Išvada**

141. Remdamasis tuo, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui:

— atmesti apeliacinius skundus ir

— priteisti lygiomis dalimis iš Konstantinos Mallis, Elli Konstantinou Malli, Tameio Pronoias Prosopikou Trapezis Kyprou, Petros Chatzithoma, Elenitsa Chatzithoma, Lella Chatziioannou ir Marinos Nikolaou jų patirtas bylinėjimosi išlaidas, taip pat Komisijos ir ECB patirtas bylinėjimosi išlaidas.

53 — Šiuo klausimu taip pat žr. sprendimus *Henrichs / Komisija* (C-396/93 P, EU:C:1995:280, 65 ir 66 punktai); *Komisija ir Prancūzija / TF1* (C-302/99 P ir C-308/99 P, EU:C:2001:408, 31 punktas); *Freistaat Sachsen ir kt. / Komisija* (C-57/00 P ir C-61/00 P, EU:C:2003:510, 124 punktas) ir *Tralli / ECB* (C-301/02 P, EU:C:2005:306, 88 punktas).